

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
 Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor 50 fill.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:
Dr. Varga Lajos. Békásy Jenő.

Egyesszám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca 11. Telefon 412.

Mig nem késő.

Irta: **Bakonyi Samu.**

Budapest, április 28.

Elmult az ünnep és most már munkás hétköznapiaknak kell közölközniük. A töprengő semmittevésből épen elég volt. A nemzet azért buktatta meg a kormányt és többségét, mert annak a munkájával nem lehetett és nem volt megelégedve. Az új többségtől tehát jobb munkát vár. És ime, maga az új többség is mindeddig csak várni volt kénytelen. Várni, hogy mikor felelhet már meg a nemzet bizalmának, mikor foghat hozzá az új munkához.

Várakozása, türelme hosszú idő óta lenyűgözi munkaerejét. Okos megfontolással nem akart eddig semmi kezdeményezéssel elébe vágni a válság fejleményeinek. De vannak-e ennek a végnélküli válságnak egyáltalán fejleményei? Nem ott vagyunk-e immár negyedik hónapja, ahol a nagy nemzeti ítékezés legelején voltunk? A sok kihallgatás, tanácskozás, értekezlet nem vitte ügyünket a megoldás felé egy lépéssel sem közelebb.

Pedig jó lélekkel elmondhatjuk: az egész nagy ellenzéknek egyetlen árnyalata egyetlen hangos szóval sem fokozta a helyzet bonyodalma. A legvérmesebbek is elfojtották háborgásukat, hogy semmi se zavarja a kibontakozás kísérleteit. Belenyugodtunk abba is, hogy az ellenzéki pártok szövetségéből alakult többség felirati javaslata legkevesebbet épen a legnagyobb párt programjából öleljen fel. Akik legtöbbet akarnak, beérik a legkevesebbel, csak hogy a nemzet a maga nagy elhatározásának, melylyel a régi uralmat nyakáról lerázni akarta, végre valami hasznát lássa.

És mind ennek a mérsékletnek, sőt önmegtágadásnak mi a jutalma? Mélységes, bántó csend és némaság, ahonnan a reményt és munkára hívó szót várjuk, hogy a reánk ruházott kötelességeket teljesíthessük. — Mintha csak agyonhallgatással akarnák elintézni a nemzet követeléseit. Mintha csak azt akarnák velünk megértetni, hogy a trón érdekeit a mi helyzetünk nehézségei már nem is érintik. Felöltik a közöm-

bőség álarcaát s el akarnák velünk hitetni a hihetlent.

Mert ugyan ki hiszi el, hogy ezek az állapotok a királyi hatalom igazi erejét gyarapítják? Ne higgye azt el az osztrák császár ő felsége sem, aki a magyar nemzetnek királyához való hűsége nélkül talán már osztrák főherceg sem volna. Ebben a nagy bizonytalanságban csak egy a bizonyos. Magyarországon az abszolutizmus mindig csak a nemzet ellenállását fokozta. Aki pedig azt állítja, hogy ez időszerűen alkotmányos uralkodással van dolgunk, az vak, vagy bolond, vagy gonosz hízelt. Vakok, bolondok és hízelt gonosztevők vitték mindig veszedelembé a királyokat. Nincs hát a mi felséges királyunk körül egyetlen bátor, okos és igaz tanácsadó, aki a vészes múlt példáiában a végzetes jövőndő képét meglátná és megmutatná?

Ahelyett, hogy szenvedésekben megaggott koronás urokat ifju korának borzalmas emlékeitől megóvni, a sötét múlt egyik-másik siralmas támadását akarnák megismételni mi ellenünk. A bukott miniszterelnök egyszer magas paripáján tulve azzal akarta a függetlenségi párt egyik szónokát csuffá tenni, hogy a negyvennyolcas allure-ök fitogtatása ama nagy idők szellemének csak paródiája. Szó sincs róla, akinek az ajakán azok a dicső hagyományok csak üres szóbeszéddé fajulnak és nem a tette kész férfi lelkében élő nemzeti igazságnak az érvényesülését követelik, az poltron és szószátyár, akármelyik táborban rejti szipogó szívét vitézi mundérba.

De most, hogy bőséges alkalma van rá, bizony jól tenné, ha legalább bucsuzóra egyszer már odaát azoknak a feledékeny elméjü, rokkant eselszövőknek is leckét adna a negyvennyolcas tanulságok megbecsüléséből, akik nemzeti küzdelmünk állhatatosságában holmi horvát mumus föllevenítésével akarnának bennünket megfélemlíteni. Hiábavaló minden erőlködésük. Mi már ezt a rémitő veszedelmet is kipróbáltuk. Meg mind a többi igazi nagy veszedelmet is. Mégis mi győztünk. Ha pedig a vakok, bolondok és gonosztevők gyászos befolyása — Isten óvjon tőle — újból átkos összeütközésbe sodorná a

királyt és nemzetet, megismétlődhetnék-e a mai világesemények közepette a mi igaz ügyünk bukását okozó idegen betörés?!

Minket ne ijesztgessenek. Szálljanak inkább magukba. Volt rá idejük bőven. Engedtünk eleget. Gondolják meg, a megátalkodottság mire vezethet. Jusson eszükbe, hány csufos kudarcot vallott már az oktalan konokság. Fontolják meg, amíg nem késő. Mi végre dolgozni akarunk. Nem a magunk hasznáért, hanem a nemzet iránti kötelességből és a haza boldogságáért, a király javára is. Ne zárják el utunkat az összedőlő rendszer romjaival. Takarítsák el ezeket a romokat valahára és jól vigyázzanak, hogy valami váratlan vihar őket is a romok alá ne temesse. Vártunk és még várunk türelmesen, de az erős nemzet akarátának útját sokáig senki sem állhatja büntetlenül.

A politikai válság.

Most volt éppen három hónapja annak, hogy a szövetséget ellenzék győzelmé és a szabadelvű párt vereségének híre bejárta az országot. A hír nyomán országos öröm támadt, hogy végre sikerült megbuktatni a 37 esztendő liberális rendszert, amely lidérenyomásként nehezedett a nemzetre és legyőzhetetlennek tartották kitarított hűvei és független ellenfelei. Kezében volt a hatalom és dicsőség és azoknak juttatott belőlük, a kik elvet és meggyőződést megtagadva, az önálló véleményről lemondva, nem ismertek más akaratot, más célt, mint amit a mindenkor kormány eléjük szabott. A választók többsége rá volt szorulva a hatalom kegy-sugaraira és kenyérmorzskáira, uralma tehát megdönthetetlennek látszott.

Az a sok korbácsütés azonban, mely a nemzet önérzetét a hatalom kezelői részéről érte, a magyar alkotmány ellen intézett durva merényletek szakadatlan sorozata végre mégis magához térítették az elkábult nemzetet: a nemzet megemberelte magát, alkotmányának templomából kiverte a liberális kalmárokat. A liberális többség január 27-én megbukott és a nemzet böles ítélete azoknak juttatta a győzelem pálmáját, akik a magyar alkotmány sértetlenségeért, a magyar közélet tisztaságáért, a magyar népi anyagi boldogításáért szállottak hareba,

A győzelem éppen negyedéves lett, de

Legszebb férfi divat ingek
 készen és mérték szerint

2 forinttól 2
 feljebb

FEKETÉNÉL.

gyümölcseit a nemzet ma sem élvezzi: a kormányhatalom ma is a legyőzött liberálisok kezében van: a győztes ellenzék ma sines még kormányon: a politikai válság megoldatlan.

Számottevő esemény ma sem történt a válság dolgában. Félhivatalosan megerősítik azt a hirt, hogy 6 felsége május hó első felében Budapestre érkezik. Valószínű tehát, hogy addig a válságban döntő fordulat nem is fog beállani.

Szóba került újabb a király lemondása is, de ennek a hírek komoly politikai körökben semmi nagyobb fontosságot nem tulajdonítanak és csupán a csillapodó kedélyek felizgatására szánt törekvést látnak benne. Éppen ilyen elbánásban részesítik a különféle kabinetalakítási tervezeteket, különösen pedig azt, amely egy Széll Kálmán-féle miniszteriumra vonatkozik. Tudvalevő dolog, hogy Széll Kálmán teljesen harmonikus felfogást vall gróf Andrássy Gyulával, ami kizárja, hogy Széll Kálmán személye lépjen előtérbe.

Annyi bizonyos csak, hogy a képviselőház május hó negyedikén kezdi meg érdelemes tárgyalásait, de egyelőre a válság megoldásáról, mint befejezett tényről beszélni időelőtti, de határozottan valótlán is.

A válságra vonatkozó mai részletes híradásunk egyébként a következő:

Kossuth cikke a függetlenségi elvekről.

Kossuth Ferenc cikket irt a a Budapest tegnapi reggeli számába és ebben a cikkben illoyális támadásnak mondja a függetlenségi párt ígéreteinek számonkérését.

— Midőn elveket vallunk és hirdetünk, — írja Kossuth a cikk során — *azt igérjük ugyan, hogy ezekért küzdeni fogunk és hogy elveinket el nem fogjuk hagyni*, de megvalósításukra fogunk törekedni, azt azonban nem igérjük, hogy akár lehet, akár nem,

meg fogjuk okvetlenül valósítani ezeket az elveket oly kiszabott idő alatt, mint amilyenre a képviselői mandátum szól.

A ki ilyesmit ígérne, *népboldító* lenne s nem érdemelné meg a választók bizalmát.

Nem is tett ilyen ígéretet egyetlenegy tagja sem az egész függetlenségi pártnak.

A függetlenségipárt elvei közt van köztudomásulag például a personal unio elve. Vajjon tettünk-e ígéretet arra nézve, hogy a personal uniot megvalósítjuk most? — ilyen ígéretet nem tettünk egy szóval sem! pedig hirdettük ezt az elvet mindig és mindnyájan.

Ugyaezt mondhatnám az önálló magyar hadsereg elvéről. Jutott-e valaha eszébe egyetlen választónknak is, hogy az a képviselőjelölt, aki ezt az elvet hirdette, azt ígérte, hogy az önálló hadsereget azonnal megfogja valósítani?

A függetlenségipárt programjába fölvette már hosszú idő óta az általános választási jog elvét.

A pártprogram e részletére nézve nem minden függetlenségi ember ért egészen egyet. Vannak, akik az általános választási jogot minden megszorítás és feltétel nélkül követelik. Mások tekintetbe véve a magyar államiság követelményeit, a magyarul írni és olvasni tudást kötik, mint feltételt az általános választási joghoz. Vannak olyanok is, akik azt az elvet vallják, hogy minden polgárt, aki az államnak vérével adózik (általános hadkötelezettség), a választói jog megilleti.

Ha a párt oly helyzetbe jutna, hogy programjának minden részét feltétlenül megvalósíthatná, semmi esetre sem mulasztaná el e programrészt is megvalósítani.

Addig azonban, míg ez a helyzet nem áll elő, a párt ezt az elvet is hirdetni fogja, éppen úgy mint többi elveit és megvalósításáért éppen oly alkotmányos fegyverekkel fog küzdeni, mint többi elveit.

Végül azt fejtegeti, hogy a felirat nem

alapulhatott a függetlenségi párt programján, mer ez a párt nincs abszolút többségben. Ezek után pedig reméli, hogy a szabadelvű párt egy része is csatlakozni fog a függetlenségi párthoz.

Eötvös Károly nyilatkozik.

Eötvös Károlynak egy bécsi lapban megjelent cikkét több részben is félreértették, különösen azt a passzusát a cikknek, a melyben a koalíció feloszlásáról beszél. Felkértünk annak a kijelentésére, hogy ebben a részben a cikknek semmi olyan szándék nincsen, a mely a koalíció fölrobbantását célozná. A bécsi lapban közölt nyilatkozata csak bizonyos félreértésekre és homályos pontokra akart világítást vetni, nehogy az osztrákok azt higgyék, hogy mi minden áron konfliktusra és vámháborúra készülünk az önálló vámterület programjával és nehogy viszont a magyar közvélemény az „egyszerre minden” követelésével olyan nyomást gyakoroljon a politikai tényezőkre, mely megnehezítené a kibontakozásnak ugy az ország beléletére, mint a nemzeti aspirációk érvényesülésére fontos és sürgős bekövetkezés. Félreértésen alapszik tehát minden olyan feltevés, a mely akár Eötvös Károlyról, akár a vele szoros politikai barátságban lévő Bánffy Dezső báróról azt teszi fel, hogy a koalíció álláspontját, vagy a vezérlőbizottság egységét gyengíteni vagy meglazítani igyekeznének; ellenkezőleg ők lojálisan és szilárdan megállanak elfoglalt álláspontjukon és mindent el fognak követni arra nézve, hogy a kibontakozás a szövetkezett ellenzék által alkotott többség alapján, a politikai lehetőség korlátai közt, de mindenek fölött nemzeti irányban létesülhessen.

A csehek és magyarok közeledése.

A Prager Tagblatt, a csehországi németek és gyárosok lapja husvéti számában a vezércikk egy beszélgetést közölt, amelyet egyik Budapestre küldött munkatársa Kossuth

D a l.

Más vagy te és más vagyok én is,
Tévedtünk édes — ez az egész.
Az út is más, a melyen mi járunk
Letérni róla nem oly nehéz.

Más a szívünk és más a lelkünk
És minden más a mi bennünk él . . .
Tévedtünk édes, hidd el nekem;
— Hallod a szívünk, hogy mit beszél?

Szerelmes szó nem illet minket,
A csókok üdvét hiába várjuk . . .
Tévedtünk édes — váljunk el hát;
A mi most nincs . . . tán megtaláljuk.

Balacs Sándor.

A vizsgálóbíró előtt.

Feltűnően sovány, alacsonytermetű paraszt áll a vizsgálóbíró előtt. Elnyűtt ing s a sok foltozástól szinte tarka nadrág van rajta. Haja belőlóg himlőhelyes arcába, szemét egészen eltakarja hosszú szempillája s mindez valami különös sunyi kifejezést ad arcának. Haja, melyet régen ért fésű, sipkát formál fején, a mi még komorabbá teszi. Meztláb jár.

— Denis Grigorjew, — szól most a vizsgálóbíró. — Gyere csak közelebb s felelj a kérdéseimre. Ez év június hetedikén Iwan Semenow Akinfar vasuti őr akkor lepett meg téged, a mikor épp egy csavart húztál

ki, a melylyel a sin a talpfához van erősítve. Itt van előtted a csavar. Ez volt az?

— E—e—z.

— Ugy volt, mint Akinfar elbeszélte?

— Hát ugy! Ugy történt!

— Jól van! Most pedig mondd meg, miért tetted?

— Ha nem kellett volna, nem tettem volna, — válaszolt Denis.

— Azután mire kellett neked a csavar?

— Minek kellett? Horgot csinálunk belőle.

— Kik?

— Hát mi valamennyien. Aklimovi parasztok.

— Ne teted magad olyan együgyűnek, beszélj inkább okosan. Ki hinne el ilyen oktalan kifogást?

— Soha életemben nem hazudtam, mi szükségem van rá, hogy most hazudjam? En hazudtam! — nevetett Denis. A csuka, a kutyahal meg a többi lenn szeret uszni mélyen a vízben, valamennyi a szabadságot szereti.

— De mit fecsegsz te itt össze-vissza a halakról?

— A bíró ur kérdezett . . . Nálunk az urak is fognak halat . . . A legbutább gyerek is horoggal jár mi felénk.

— Hát megmaradsz amellet, hogy azért vetted ki a csavart, hogy horgonehezéket csinálj belőle?

— Mi egyebért tettem volna?

— De e célra ön vagy golyó is jó lett volna . . . vagy egy szeg.

— Önt nem igen talál az ember; menni kell, a szeg meg nem elég nehéz. Legjobb

az ilyen csavaranya . . . Nehéz is, meg lyuk is van benne. . .

— Milyen butának mutatod magad! Mintha csak tegnap születél volna, vagy az égből potytyantál volna alá. Tudod-e, mi történt volna, ha idején észre nem vesznek? Kisiklott volna a vonat, emberek pusztultak volna el! Erted? Embereket öltél volna meg!

— Isten mentsen, nagyságos ur! Minek ölni? Nem vagyunk-e megkeresztelve? Vagy gyilkos volnék? Nem öltem én meg soha senkit, de még csak nem is gondoltam gyilkosságra . . . Ovjon meg a menyek ura!

— Hát csak nem akard bevallani az igazat? Csavarja csak le két vagy három csavart s kész a vonatkisklás.

Denis nem szól egy szót sem, összeráncolja a homlokát s úgy pislog a bíró felé.

— Mennyi ideje, hogy az egész falu foglalkozik ilyen „kicsavarással” és az Isten soha sem akarta, hogy baj érje a vonatot. Ha valaki fölszedi a sineket, vagy fatuskót fektet a vonat elé, de ilyen módon előidézni a szerencsétlenséget! Piha! . . . Ilyes valamit föltételezni!

— De hát gondold meg jól! Lazzal van a sin a talpfához erősítve.

— Azt mi is tudjuk. Nem is csavarjuk ki valamennyit . . . Hagyunk itt-ott benn is. Nem vaktába tesszük mi ezt, uram. Értjük mi már ezt, — szól Denis.

— Mult évben is kisiklott egy vonat — folytatja most a vizsgálóbíró. — Most már tudjuk az okát is.

— Az okát?

Ferenczel a cseh kérdés felől folytatott. A Prager Tagblatt számítása azonban rosszul ütött ki, amikor azt hitte, hogy Kossuth az ő hasábjain hizelegni fog a németeknek, mert az interviewben Kossuth igen hazafias célzattal a meghatározottabbán pártját fogta a cseh nemzeti törekvéseknek és történelmi adatokkal bizonyította be, hogy a cseheket erőszakkal fosztották meg az önálló királyságtól és hogy a csehek teljes joggal követelhetik a történelmi jogfolytonosság visszaállítását. Kossuthnak erre vonatkozó nyilatkozata így hangzik:

„Csehország nem hódított tartomány, hanem dicsőséges történelmi multtal bíró szabad és független állam volt, amikor a Vencel koronáját szabad elhatározásából a Habsburgok fejére tette.

Hogy mindjárt az első Habsburg-házból való király nem tartotta meg Csehországnak tett ígérését és hogy Csehország később a fehérhegyi csatában vereséget szenvedett, az nem kisebbíti a cseh állam jogait. Erőszak és nem jog révén vezet el a szabadsága, de a cseh nép ereje visszakövetelheti azt, amit a zsarnokság elkobozott tőle.“

Kossuth nyilatkozatát azonban a Prager Tagblatt megcsönkítve közölte, amit másnap egy, az interviewról gyakorolt kritikában önkéntelenül elárult. Nevezetesen a fentebb közölt részt kihagyta és emiatt a csehek német nyelvű lapja, a „Politik“, alaposan megcsipkedti a „Prager Tagblattot.“ Botrányosnak mondja, hogy cenzurát gyakorolt interview fölött, amiért az nem ütött ki a németek szája-ize szerint, de azért hivalkodik a Kossuth-névvvel, amelyet csak üzleti érdekből használt fel. Az éles polémiának folytatása lesz, mert az egész cseh sajtó hozzászól.

— Most már tudom, miért siklott ki a vonat!

— Elég okosak az urak ahhoz, hogy kitalálják... Tudta az Uristen, kinek adjon eszt. De ilyent, mint ez a pályaőr! Nem ért az semmihez... Megesipi az embert, azután viszi magával. Irja be azt is a nagyságos ur, hogy kétszer a számra ütött s mellbe lökött.

— A mikor házkutatást tartottak nálad, még egy csavart találtak a lakásodon... Hát azt hol vetted, mi?

— Arról beszél a bíró ur, melyet a szekrény alól húztak ki?

— Tudom is én, honnét vették elő. Fő az, hogy megtalálták. Mikor csavartad ki?

— Én bizony nem csavartam ki. Ignaska adta, a pupos Senyón fia. Azt értem, melyet a szekrény alól vettek ki, a melyiket a szónkóban találtak, együtt vettük ki Mitrofánnal.

— Melyik Mitrofánnal?

— Hát a Mitrofán Petowval... Nem hallott róla a bíró ur? Ő az, a ki a hálókat csinálja... Minden hálóhoz kell neki tiz ilyen csavar...

— Figyelj csak ide! Az 1081. törvény-cikk szerint minden olyan előre megfontolt rongálása a vonat sineinek, mely szerencsétlenséget okozhat, huszévi kényszer-munkával büntetendő. Érted? Hallod ezt?

— Hallom, hallom! Érttem is, de az urak jobban értik, mint mi.

— Ertesz te mindent, csak hazudsz.

— Ném szoktam én hazudni soha. Horogsúly nélkül nem lehet halat fogni. Ennyi az egész...

Tarka históriák.

Grósz Nagy Ferenc gyógyszerárába beállt egy kurticsi adófizető. Pederint egyet a bajuszán, belenyui az erszényébe, végre megszólal:

— Instálom tekintetes ur, valami ijedség elleni szert kérnék.

— Hát mi ijesztette úgy meg kendet?

Az instálom, hogy itt a tavasz, oszt kifogyott a kenyérnek, meg a vetni való gabonám oszt most nem tudom hirtelen, hogy mitévő leszek...

A Sas-utcában egy kenyérsütőnek megcsönkösödött a lova. Ütötte-verte, de a táltos csak nem akart indítani. Egy uri ember, aki az állatvédő egyesületnek titkos kültagja, megsokalta a nagy állatkinzást.

— Csak türelemmel, hiszen az okosabb enged.

A kocsi felpattan:

— Ne avatkozzék az ur az én dolgomba? Mi köze hozzá!

— No no barátom csendesebben, én a lovához szóltam.

Dr. Révi Nándor panaszkodik az asztaltársaságának:

— Most jövök a törvényszékről. A kis vasuti kocsi annyira tele volt, hogy egész uton féllábon kellett állnom...

— Hát a másik lábaddal mit csináltál?

— Azon mások álltak.

Egy debreceni uri családban, ahol az anyós fogalma a harcot és a háborút jelképezi, a gyermekek nagyon vallásosan vannak nevelve. Az egész familia együtt szokott imádkozni.

Tegnap a gyermekek a szokástól eltérően imádság közben hirtelen kacagni kezdtek.

— Ugyan, ugyan gyermekek, — méltatlankodott az anyós, — hogy lehet miatyánk alatt nevetni?

— Hát hogyné nevetnénk, mikor a papa ennél a passzusnál, szabadíts meg a gonosztól, mindig a nagymamára pislant.

— Hallgass! — kiált rá a bíró.

Denis az asztalra tekint s tekintetével követi a bíró kezét, mely gyorsan szántja a papirost tollával.

— Mehettek? — kérdezi Denis.

— Majd fedeztet mellett kísértetek át a börtönbe.

Denis már nem hunyorgat a szemével, inkább kérdően tekint a bíróra.

— A rabságba, nagyságos uram? Nincs nekem időm, vásárra is kéne mennem, még három rubelt kapok Jegortól.

— Hallgass! Ne zavarj! — mordul rá a bíró.

— A fogságban!... Ha tudnám miért, szivesebben mennék, de így... Nem lop-tam, nem gyilkoltam.

— Hallgas, ha mondom! — kiált rá türelmetlenül a bíró.

— Már hallgatok is... Hárman vagyunk testvérek... Kusjma Hrigorjew, Jegor Grigorjew és én, Denis Grigorjew.

— Hát még mindig jár a szád? Vezessétek ki ezt a fickót!

— Hárman vagyunk testvérek, — morog Denis. Vállát két markos katona ragadta meg, hogy kivezessék őt. — Egyik fivérem felelős a másikért... Kusjma nem fizet... Ejnye... Csak élne még a generális ur, majd megmutatná az nektek... Itélhettek, ha értetek hozzá, de így vak-tába... Megkorbácsoltathatsz, de legalább tudd, hogy miért...

Csehov Antal.

A munka ünnepe.

Néhány nap még és elkövetkezik az esztendő legszebb hónapjának első, virág-illatvs, bájos napja.

Mintha az időjárás is akként rendezkedett volna be, hogy erre a napra minden tiszta, üde, szép és viruló legyen.

A mult napokban komor, zord fellegekben tartós eső zuhogott alá. Ez volt a természet csodálatos előkészülete téli dermedtségéből való újjáébredésére. A szomszias föld mohón szivta be az üdítő nedvet. Erdő, mező, rétek virulni kezdenek. Még egy pár nap és az első májusi nap ragyogó világossága árad szét ismét. A természet hatalmas kisugárzása, pompás szépsége meghihlette az embereket. Ünnepe avatta ezt a napot. Az új életre kelt természet mozgása, vibrálása, illata, zenéje megtölti az emberek lelkét új, forrongó gondolatokkal, áthatja fogékony szívét hevülő, rajongó érzéssel.

Hatalmas, színes, hangos tamplomában a természetnek megragad e napon bennünket az emberi gondolkodás kifejezése, a szabadságra törekvő lélek megnyilatkozása: a munka ünnepe.

A teremtésre, alkotásra képes emberi erő, a gondolkodó, hívó lélek foglalta le magának a május első napját, a mikor milliók érzése kél lánggra, milliók felfogása forr össze. Vágyakat ébreszt, kívánságokat fakaszt, reményeket növeszt ez a nap, melyből új és szebb idők hajnala támad majd.

A természet összhangja mindnyájunkat harmóniára int. A természet mérhetetlen ereje, hatalmas működése összetartásra, munkára serkent. A lobbanékony, szenvedélyes, háborgó érzések nyomán pusztulás és rombolás támad, mely megbolygatja a létező rendet, a jogok helyébe nyugtalanságot teremt.

Megtanulhattuk immár, keserű és szomorú tapasztalatok után meggyőződhetünk, hogy az igazságot győzedelmes utjára, a polgárjogokat érvényesülésük mezejére: a munka, a küzdelmes nehéz munka készíti elő.

Hatalmas jelszavak világot bejárt szövegok kelnek szárnyra. Milliók adják át millióknak. Atgázolva időn, téren, viszonyokon: megvalósulásra törekszik mindenik.

Sok belőlük helyes, emberi igazságos idea, sok a mások megtévesztésére számító, hangzatos szó, a melynek sokszor ártatlanul áldozatul esnek.

Az eszmék győzedelméhez, az emberi jogok diadalához ma nem kell forradalom. Az okos, helyes, célszerű gondolat, törekvés nem téveszti el utját. Fogékony szivekre talál mindenhol, a mely megfogva mielőbb megérleli milliók jogos kívánságát.

Jőjj virágos, illatos, ragyogó május, áraszd el varázsoddal a földet, töltsd be a milliók szívét összhanggal, nyugalommal, hadd fakadjon belőle béke és áldás az emberiségre.

Jőjj, virágos, illatos, ragyogó május, hozd magaddal az emberi erények legszebbikét, övezd koszorúddal az emberi munkát, melynek gyönyörű emléknepje, legszebb ünnepe: május első napja!

HIREK.

— A vám- és kereskedelmi konferencia. Bécsből jelentik, hogy a vám- és kereskedelmi konferencia tanácskozásai valószínűleg jövő hó 2-án vagy 4-én veszik kezdetüket, mely alkalommal főleg a függőben levő kereskedelmi szerződések érdemleges előkészítésével fognak foglalkozni.

— A tiszántuli ev. ref. egyház közgyűlése. A tiszántuli ev. ref. egyház a jövő hó 24-én és a következő napokon kerületi közgyűlést tart, amelyre a meghívókat most küldi szét a püspöki hivatal.

— Személyi hir. Nagy Győző ezredes, dandárparancsnok május hó 1-én 6 heti kúrára Herkulesfürdőbe utazik.

— **A szervezőbizottság ülése.** A szervezőbizottság jövő hó 6-án d. u. Domahidy Elemér főispán elnöklésével ülést tart.

— **Fodrászok díjszabása.** A debreceni ipartestület fodrász- és borbély szakosztálya esütörtökön délután tartott ülésén egyhangulag elhatározta, hogy csoport szerinti díjszabást léptet életbe, mely három osztályból áll. Az árszabály minden üzletben ki lesz függesztve s választott bíróság fogja az árszabály beartását ellenőrizni. A főnökök azt is kimondták, hogy amennyiben mozgalmuknak meg lesz a kívánt eredménye, a segítők fizetését is javítani fogják. A tarifa a következő: I. osztály: hajvágás 50 fillér, borotválás 40 fillér; II. osztály: hajvágás 40 fillér, borotválás 30 fillér; III. osztály: hajvágás 40 fillér, borotválás 20 fillér. A szakállvágást 40, 30 és 20 fillérben állapították meg. A havibérletek díját 50 fillérrel emelték.

— **A szent-Erzsébet-egyesület hangversenye.** A szent-Erzsébet egyesület hangversenye tegnap foit le a „Bika” dísztermében. Előkelő, válogatott közönség töltötte meg a dísztermet, s tetszésének minden szám után zajosan kifejezést adott. Nyitányként a kath. tanítónőképzede énekkara a 39-ik gyalogezred zenekarának kísérete mellett előadta *Falk-Heidelbergnek szép oratoriumát*, a melynek szavalati részét *Lelkes Janka* adta elő nagy tetszés mellett. *Gál Zoltán* szép költeményei, *Frank Kálmán* előadása földközi gyaloglásairól, szintén nagyon tetszettek. *Munkácsy János* az ifju hegyművésznek valóságos ünneplésben volt része. A precíz zongora kíséretért *Drumar János* zenetanárt illeti a dícséret. *Kerner-Bear* melódrámáját *Késmárkyné, Eckensberger Lili* meglepő szépen szavalta el. Nagy ünneplésben részesítette a közönség *Kalmár Józsefet*, a szintársulat ifju, széphanu tenoristáját és *Hadrik Anna* művésznőt, a ki *Kiss József* egyik költeményének művészi előadásával aratott zajos tetszést. Ezután *Kalmár József* és *Munkácsy János* egy-egy ráadásal köszönték meg a közönség tapsait. A műsor végén báró *Vayné Mikés Sarolta* grófnő *Mendelssohn-Bartoldy* g-moll zongorakoncertjét játszta el művészi képességgel és előadással. Bájos jelenség volt *Hadrik Anna* négy éves kis leánykája *Piroska*, a ki műsoron kívül *Rudnyánszky*: *Anyanyelv* című költeményét szavalta el nagy tetszést keltve. A közönség előkelőségének rovására rendkívül zajosan viselkedett, s társalgásával minduntalan zavarta a hangverseny menetét.

— **A főiskolai ifjuság felhívása.** Ujabb felhívással fordulunk Debrecen város nemesen érző s bennünket mindenkor pártoló közönségéhez: arra kérjük ismételtten, hogy a május hó 7-ik napján tartandó zászló avatásunkra és az utána következő országos diákkongresszusra városunkba érkező diák testvéreinknek ez időre szállást adni sziveskedjenek.

Diáktestvéreink elszállásolása csak úgy lehetséges, ha városunk közönségének áldozatkészsége ismét megnyilatkozik.

Arra kérünk tehát tisztelettel és bizalommal mindenkit, aki ügyünk iránt igaz szeretettel viseltetik, hogy fogadjon magához néhány vendéget s ennek bejelentése végett sziveskedjék az elszállásoló bizottság alulírott helyettes elnökénél (III. Mester utca 28 sz. a.) vagy a főiskolai kapusnál kitett íven feljegyezni lakcímét és az elszállásolandó vendég számát, és pedig az idő rövidsége miatt néhány nap alatt. A szállásolás bejelentéseit közölni fogjuk e lap hasábjain.

Hisszük, hogy kérésünk most sem hangzik el eredmény nélkül. Hisszük azt annyival inkább, mivel hasonló esetekben mindig nagy szeretettel és áldozatkészséggel nyilatkozott meg városunk közönségének irányunkban való igaz szeretete. A főiskolai ifjuság nevében. Debrecen, 1905. apr. hó 28. *Bán István* hittanhallgató az elszállásoló biz. elnöke, ifj. *Koss Zsigmond* joghallgató. az elszállásoló biz. helyettes elnöke.

— **Amiért nem jár fizetés.** Hihetetlen hír érkezik Siklósról. *Haraszthy Lajos* fiatal hirlapíró, kit Debrecenben is jól ismernek, hat hónapon át szerkesztett ott hetenként egyszer, utóbb kétszer megjelenő lapot. A kiadó azonban csak biztatta, biztatta a fizetéssel, végre is *Haraszthy* megúván a hat hónapi huzavonát, ott hagyta állását, egyben pört indítván a lap tulajdonosa ellen. Am a siklósi járásbíró csudálatos bölcességgel úgy ítélte a napokban, hogy *Haraszthy Lajosnak* semmiféle fizetés nem jár, mert vidéken megjelenő hetilapoknál nem szokás a szerkesztőket fizetni. *Haraszthy* erre visszavonta keresetét. Így hát a siklósi kiadó ur megmenekült volna a fizetéstől. Az a *Viéki Hirlapírók Országos Szövetségének* szent kötelessége valamiképen megkorrigálni ezt az ázsiai ítéletet, mely igaz ugyan, hogy legelső sorban az ítélkező bíró bornírságára vall, mégis mélyen sérti az egész vidéki újságíró kart.

— **Esküvő.** Debrecen úri társaságának egyik általánosan ismert és kedvelt tagja: *Szőllősi Rezső* május hó 4-én esküszik örök hűséget a budapesti dohány-utcai templomban *Gunszt Lenke* kisasszonynak, *Gunszt Samu* budapesti nagykereskedő bájós leányának.

— **Háziipari kiállítás Nagyváradban.** A földmivelésügyi miniszter még a múlt évben szalmakalapfőnöki tanfolyamot létesített Nagyváradban. A tanfolyamot végzett növendékek most kiállítást rendeztek készítményeikből az ottani polgári kaszinó termeiben. A kiállítás anyagát több ezer darab szalmakalap s különféle dísz tárgyak képezték.

— **Fenyő Sándor bűnügye.** A budapesti büntető törvényszék *Langer* bíró elnöklésével ítélkező tanácsa tegnap hirdette ki *Fenyő Sándor* előtt a Curia ítéletét, a mely a két alsóbbfoku ítélek megsemmisítésével a kimért büntetést három havi fognáza szálította le, de ebből is kitöltöttnek vett harminckét napot. *Fenyő Sándor*, a ki védőjével, *Pollák Illéssel* jelent meg, az ítélethirdetés után *nyomban megkezdte büntetését.*

— **A legujabb veszedelem.** A nyakszirtmeredés járványát immár áthureolták a Lajtán s a rettenetes betegség Magyarországon is fellépett. Szatmári tudósítónk sürgönyzi, hogy a *Nagyvárad* kórházban *nyakszirtmeredés* következtében meghalt *Magas János* 18 éves kovácslegény. Az eset a városban óriási riadalmat okozott. A hatóság sürgősen megtette a legmesszebbmenő óvintézkedéseket, melyre annál inkább nagy szükség van, mert *Nagy-Károly* itt van a közelben. — A Debreceni hatóságnak is kötelessége már előre megtenni mindent. a veszedelmes járvány elhárítására, mely rettegésben tartja egész Európát.

— **Városházról.** *Oláh Károly* tanácsnok hivatalos ügyekben Budapestre utazott.

— **A világitási bizottság ülése.** A világitási bizottság holnap, péntek délután *Körner Adolf* elnöklésével ülést tart.

— **Békkeltetés.** Az ipartestület állandó békkeltető bizottsága ma délután 3 órakor ülést tart *Vetéssy Béla* elnöke alatt.

— **Előjárósági ülés.** Az ipartestület előjárósága a jövő hónap 3-án, esütörtökön tartja *Zelinger Ede* ipartestületi elnök elnöke alatt rendes havi gyűlést, melyen folyó ügyek kerülnek tárgyalásra.

— **Árverés a vasutnál.** Az üzletvezetőség közhírré teszi, hogy a vasuti kocsikban és állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, esernyők, botok, ruha és fehérneműek stb. Debrecen állomás podgyász felvételi helyiségében 1905. évi április hó 28-án d. u. 2 órakor kezdődő nyilvános árverésen elfognak adni. A befolyó összeg a helybeli szegény alap javára fordítatik.

— **Meghívás, a „Petőfi” dalkörnek** 1905. évi április hó 30-dik napján, azaz vasárnap délután 3 órakor a városháza nagyteremben tartandó rendes közgyűlésére. Tárgyak: I. A választmány jelentése a dalkörnek működéséről, a lefolyt 1904-dik évben. 2. A számvizsgálók jelentése a dalkörnek vagyoni állapotáról s az 1904-ik évi számadások megvizsgálásáról, számadás terhe alóli felmentvény s az 1905-ik évre vonatkozó költségelírászat. 3. A 3 tagu számvizsgáló bizottságnak egy évre választás utján betöltése. 4. Elnök, első és második al-elnök (utóbbi a működő tagok közül) titkár, I. és II. jegyző, ügyész, pénztárnok, ellenőr, zászlótartó és körgazda, továbbá 16 választmányi tagnak (3 az alapító, 5 a rendes és 8 a működő tagok közül) 3 évre választása. Kelt Debrecenben, a Petőfi dalkörnek 1905. ápril 1-én tartott választmányi üléséből. *Komlóssy Arthur*, a „Petőfi dalkör” elnöke.

— **A postaküldemények biztonsága érdekében.** Az utóbbi időben sűrűn előfordult postarablások, postahivatalokba történt betörések fokozottabb óvatosságra intik a postai személyzetet. Hieronymi kereskedelemügyi miniszter ez okból most rendeletet bocsátott ki, amelyben körülményes utasítást ad arra vonatkozólag, hogy a postahivatalok mely intézkedéseket tegyenek a postaküldemények biztonsága érdekében. A hivatali helyiség lehetőleg kőből vagy égetett téglából épült házban, a postamester családja háló szobájának közelében legyen vagy legalább is vilányos vészjelző kösse össze a lakással, az ablakokat, az ajtókat vastáblákkal lehessen elzárni, a vaspénztárt a földhöz, illetve padlóhoz kell helyezni. Egy régebbi rendelet hatályon kívül helyezésével kötelezi a postamestereket, hogy a 800 koronánál kevesebb javadalmazásuk is szerezzenek be betörésmentes vaspénztárt. Küldőneökül, szolgálóik csak megbízható embereket szabad alkalmazni s azok védelmére szükség esetén ki kell kérni a csendőrség vagy rendőrség segítségét. A pályaudvarokon, ahol főleg vonattörölődások vannak, postaládákat kell alkalmazni s a pénzeszsákok elzárására felhasználni. Olyan vidékekre, ahol a közbiztonság nem alapos, pénzküldeményeket csak nappali járatokkal szabad a hivatalnoknak továbbítani.

— **Meghívás.** A debreceni ügyvédi kamara I állandó bizottságának 1905. április hó 30-án d. e. 11 órakor a kamara helyiségében tartandó alakuló gyűlésre: Tárgy-alkulás és munkaprogram, megállapítás. Debrecen, 1905. április 15-én. *Márk Endre* kam. elnök.

— **Lopás.** *Schwarz Vilmos* butorgyáros panaszt emelt a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes ellopott üzletéből mintegy 20 korona értékű szövetet. A szövet *Jakab István* nál találtatott, akinek a férje azonban azt állítja, hogy azt ő vásárolta. A rendőrség a vizsgálatot megindította.

— **Eltűnt.** Bejelentették a rendőrségen, hogy *Kalapács Gáspár* debreceni *Jakos* lakásáról e hó negyediken eltávozott s azóta semmi életjelt nem adott magáról. A rendőrség megindította nyomozást.

— **Ruha-szállítás.** A debreceni ev. ref. egyház az általa segélyezett árvák és szegény gyermekek téliruha és lábbeli szükségletének egy vagy több évre való szállítására pályázatot hirdet. Szükséges évenként 160—165 fiúnak egy pár csizma, két ing, két lábravaló és téli öltöny, mely utóbbi egy nadrágból, egy mellényből, egy kabátból, egy kalapból áll; ugyancsak 160—165 leánynak szükséges évenként egy pár csizma, két hosszú ing és egy téli öltözet, mely utóbbi egy szoknyából, egy felső ujjból és egy fejkendőből áll. Ajánlatok május 10-ig a ref. egyház iktató hivatalába küldendők Debrecenben.

— **Hóbortos időjárás.** A legnagyobb jóakarattal sem adhatunk enyhébb címet annak az időnek, amely néhány napja járattja velünk a bolondját. Hogy csak röviden jellemezzük, elég lesz felemlíteni, hogy tegnap

négy kosztümben lépett fel: napsugaras derűs, aranyos ruhában, jeges jelmezben, csunya, szitaló eső alakjában s mint kellemetlen hűvös őszi vagy ha úgy tetszik, hát tavasz eleji idő. Az embernek Frizzóval, a nagy átváltozó művészszel kellett versenyre kelnie, ha azt akarta, hogy időnkint megfelelően legyen öltözve.

— **Régi temetkezési hely Csapó-utca elején.** A Debreceni Szerkesztőség udvarán, a Csapó-utcai 11. számú háznál ma délután alapfal ásása alkalmával egy délnyugot északkeleti irányában fekvő csontvázra s ehez közel, arccal lefelé fordult koponyára bukkantak. A csontok másfél méter mélyen feküdtek mellettük 20 cm. hosszú elegyült vasdarabot is találtak, a melynek alakját, célját csak a megtisztítás után lehet megállapítani. E ház udvarán, úgy a szomszédos házak udvarán is régebben kerültek elő már emberi csontvázak. Ezek abból az időből valók, amikor egy klastrom állott a mai város istállója helyén. Itt volt ugyanis a kolostor temetője a XIV., esetleg a XV. században.

— **Református tanárok gyűlése.** Tegnap délelőtt folytatta és be is fejezte az Országos Református Tanáregyesület negyedik évi rendes közgyűlését Dóci Imre elnöklésével. A közgyűlésen S. Szabó József főjegyző az egyesület évi jelentését terjesztette elő. Benkő Imre pénztáros pedig a számadásokat mutatta be, amit a közgyűlés tudomásul vett.

Ezután Seprődi János kolozsvári református főgimnáziumi tanár olvasott fel. *Enek és zenetantás a középiskolában* címmel. Többek hozzászólása után a közgyűlés elhatározta, hogy az ének és zene tanításának revízióját a legközelebbi közgyűlés napirendjére kitérzi. A felolvasás után Fató Mihályt egyhangulag az egyesület tiszteleti tagjává választották. Majd pedig elfogadták a választmánynak azt a javaslatát, hogy az egyesület erkölcsi súlyával tiltakozik a zsinatnak a tanárokon elkövetett sérelmei ellen. Elfogadta a közgyűlés választmányának a szakközlöny megindítása dolgában hozott javaslatát is. Végül Jakobinyi Péter mármaroszigeti református főgimnáziumi tanár érkezett a nyelvtanítás újabbkori iskolai segítő eszközeiről. Néhány kisebbrendű indítvány elintézése után az elnök a közgyűlést bezárta. — Délután a közgyűlési tagok Akvinkumba rándultak ki.

— **Az ellopott mozgósítási tervek.** Megemlékeztünk már arról, hogy a nagyváradi honvédegyesületi kaszárnyában a minap betörők jártak s magukkal vittek az egyik zászlóalj irodából egy vasládát, a melyben a mozgósítási tervek őrizték. Most azt jelentik Nagyváradról, hogy a vasládát a benne levő iratokkal együtt megtalálták a Rédey-kert egyik ösvényén. A betörők alkalmasint azt hitték, hogy a ládában pénz van, de mikor meggyőződtek tévedésükről, eldobták zsákmányukat.

— **Égő vonat.** Szerencséről írják, hogy a Szerencs állomásra délután 3 óra 15 perckor érkező személyvonat egyik II. osztáju kocsija Tisza-Harkány és Szerencs között a nyílt pályán kigyuladt és lobogó lánggal égett a többi kocsi között. A robogó vonaton senkiben sem volt annyi lélekjelenlét, hogy a vészfék meghuzása által a vonatot megállítsa. A pályatesten dolgozó munkások észrevevén a veszedelmet, megállították a vonatot s akkor óriási erőmegfeszítés árán sikerült a tüzet eloltani. Az utasokban kár nem esett.

— **x Antidol** a legjobb gyógyszer: fejfájás, ideges fejfájás, nátha ellen. A szert nem kell bevenni, egy pár csepp a tenyéren eldörzsölve s a használati utasítás szerint belegezve: azonnal megszünteti a bajt. Sok ezer ember használja minden nap s mindenki jól mond róla: kérdezze ösmerőseit, hogy:

használta-e már az Antidol? Egy üvegecske ára 1 kor. 20 fillér; 35-ször mulaszthatja el fejfájását. Debrecenben kapható: Mihalovits, Grosz Nagy Ferenc, Muraközy, Tóth Béla és Balázs Ödön gyógyszerész uraknál.

TAVIRATOK.

Galgócy Budapesten.

Bécs, ápr. 28. Szenzációt keltett úgy itt, mint a budapesti politikai körökben az az eset, hogy a király Galgócy tábornagyt, akivel a legutóbbi napokban annyira ijesztgették a magyar ellenzőket, a Magyarországi közös hadsereg főfelügyelőjévé nevezte ki. Galgócy székhelye Budapesten lesz. A hír mindenütt óriási feltűnést keltett, mert Galgócyt szemelték ki a magyar közvélemény elnyomására.

József Ágost honvéd ezredes.

Bécs, ápr. 28. Bécsből táviratozták, hogy a király József Ágost főherceget honvéd ezredessé nevezte ki.

Az Angol király utazása.

London, április 28. Edward, angol király holnap érkezik Párisba.

Millió alapítvány.

New-Jork, április 28. Carnegie, amerikai milliomos husz millió dollárt ajánlott fel a tanárok és tanítók nyugdíj-intézetének felállítására, mert az amerikai nyugdíj-intézmények nagyon szegényesek.

Az orosz-japán háború.

Tokió, április 28. A két hajóraj egyesülése legközelebb várható.

London, április 28. Ugy látszik, hogy Roszdestvenszki a Kamran-öblöt választotta tengeri ütközet színhelyéül, s mindinkább terjed az a felfogás, hogy legközelebb nagy tengeri csata lesz. Azt hiszik, hogy Togó váratlanul lepi meg az orosz hajórajt és a Formosa-szigetközébe jutva, azokat tönkreteszi. Londonban azonban nem hisznek ebben, amit bizonyít az, hogy a japán papírok árfolyamai óriási módon estek.

Anyagyilkos leány.

Bécs, ápr. 28. Leixner Anna özvegyasszony három hónappal ezelőtt meghalt, s unokahuga, a ki nemrégiben megőrült, örületében azt gondolta, hogy nénije halálát édes anyja okozta. Ezért anyját fejszével megtámadta és agyonütötte.

A gyilkos házaspár.

Bécs, április 28. Tárgyalás előtt elnök kijelenti, hogy Fuchs atya közölte vele, hogy esetleges kihallgatása esetén nem mondhatja el azt, amit lelkészi minőségben tudott meg Kleinnétől, mert a gyónás szentségét nem sértheti meg. Csak azt mondhatná el, a mit Kleinné a gyónáson kívül közölt vele, tudniillik, hogy férje a gyilkos. — Dr. Morgenstern, Kleinné védőügyvédje kijelenti, hogy ilyen körülmények között eláll azon kérelmétől, hogy a lelkész kihallgattassék. Azután a többi tanukat hallgatták ki Klein kedélyállapotára és jellemére vonatkozólag. A tanúk úgy nyilatkoztak, hogy Klein jólelkű, de könnyen befolyásolható ember volt.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Pénteken „B” bérlet János vitéz.
Szombaton „C” bérlet Emigráns.
Vasárnap d. u. Ingyenélők.
Vasárnap este Boszorkány.

Színházi hírek. Pénteken kerül színre Bakonyi Károly és Kacsóh Pongrác 3 felvonásos daljátéka a „János vitéz”. A daljáték főbb szerepei a következők: Kukorica Jancsi — Felc Rózi, Iluska — Krémerné, A gonosz mostoha — Szelényi Emilia, Strázsamester — Szilágyi, Bagó — Mezei, Francia király — Krémer, Királykisasszony — Tibor Lóri.

Szombaton kerül színre Kemechey Jenő 3 felvonásos korrajza „Az emigráns”. A korrajz főbb szerepeit P. Menszáros, Cs. Almásy Julia, Mészáros Giza, Klenovits György, Fenyeri Mór, Mezei Péter, Krémer Jenő és Csontos Gyula játsszák.

Vasárnap délután Strauss János 3 felvonásos daljátéka a „Denevér” kerül színre félhelyárakkal.

Diákélet. A már elesélt szentimentális német színműben a „Heidelbergi diákéletben” tegnap este új Katicát láttunk: Mészáros Gizát. Ezt a jeles tehetségű, fiatal művésznőt nem kell már felfedeznünk, ezt a dicsőséget elkaparította előlünk néhány év előtt már a budapesti Nemzeti Színház, melynek rövid ideig bár, de hasznavehető tagja volt. Nagyon természetes, hogy ott a fiatal tehetségek ritkán jutnak szóhoz s ez utalta Mészáros Gizát is a vidéki színpadokra. Ahol eddig működött elismerték kiválóságait, nagy tehetségét, természetes, közvetlen játékát, jó beszélő organumát. Mi sem tehetünk egyebet. A tegnap esti alakításával megmutatta, hogy vérbéli művésznő, aki szerepeinek apró nüanszait is kihozta. Nem így a partnere Csontos Gyula, akinek uszótempóval körített vergődését szinte siralom volt végig nézni. Ez a fiatal ember eddig ügyesen strébereskedett a színpadon és jó megjelenésével nem árulta el tudatlanságát. Most pedig, amikor egy kitűnő művésznővel állott szemben, tehetetlenül hebegett. Kivált az előadás keretéből Fenyeri Mór Jüttnerje, aki nyílt színen tapsot is kapott, Krémer kitűnő Lutz volt, úgyszintén Iványi, Szilágyi és Mezei is jól megállották helyüket. (h.j.)

REGÉNY-OSARNOK

A bűnös asszony.

Eredeti regény. Irta: Rádus.

8

A megadott jeltől kezdve fél percig szabad célozui, annak elteltével nem volt szabad löni.

Berend a jel megadása után rögtön felemelte pisztolyát. Célzásra egy másodpercnyi időt használt fel: azután lőtt.

Péterffy is e pillanatban nyomta meg a fegyver ravaszát, hanem ő már az ég felé röpíthette golyóját, mert Berend golyója szíven talalta.

Az orvosok nem menthették meg. Rögön meghalt.

VI.

Eugénia tudta már, hogy férje párbajt viv Péterffyvel. Ugy szerette volna azt megakadályozni, de tudta, hogy hiábavaló erőlködés volna ez tőle. Csak zavart csinálna vele.

Ott ült szobályaiban marcangoló fájdalomai, tépelődései között... Ha férjét találna megölni Péterffy.

Szinte esztét kezdé veszteni e gondolatra.

Borzasztó reszketés fogja el, midőn a kocsi begördült a kupu alatt... Figyel a léptekre, de az nem hallik, vagy talán csak ő nem hallja... Egy pillanat oly hosszú... kinos a várakozás alatt, mint egy esztendő. Hanem csak mégis felnyilik az ajtó s azona — férje lép be.

Eugénia, mint egy órült, ugrik fel helyéről s rohan feléje kitért karokkal . . . Mikor azonban elébe ért, megállt . . . lecsüggesztette fejét, . . . lehanyatlottak karjai s . . . térdre roskadt előtte.

Miklós egy percig úgy nézi. Egy könycsépp jelenik meg szemében. Elettében talán az első. De azzal együtt indulatainak utolsó kis maradványai is eltűnnek. Letörli zsebkendőjével.

Odamegy a térdelő asszonyhoz. Megsimítja arcát, haját, aztán felemeli. Keblére szoritja s ajkaira forró csókot nyom.

— Eugéniam! Kis feleségem! Boldogok leszünk még!

A nő felnyitja szemét. Mondhatatlan boldogság sugárzik azokból Miklós felé, hanem már csak suttogni tud:

— Miklós! . . . Ha most meg nem halok . . . S éllettelenül tartják férje karjai —
— De nem halt meg.

Vége.

KÖZGAZDASÁG.

Az osztrák posztóipar és a külön vámterület. Báró Th. Liebig hatalmas posztógyáros Reichenbergben, akinek véleménye az összes osztrák posztóiparra nézve mérvadó. Ez a nagy posztógyáros őszinte vallomást tesz egy osztrák napilapban arra nézve, hogy a vámkülönítés esetén mi sors vár az osztrák posztóiparra.

Liebig azt mondja, hogy az osztrák posztóiparnak Magyarország legfontosabb biztos piaca. Gyapjuszövetekben 100 millió koronát tesz ki Ausztria kivitele Magyarországra és ez az össztermelésnek jelentékeny hányada. Egyes gyáraknak főpiacuk Magyarország. A Liebig és Schmitt-féle gyárak Reichenbergben termelésük 30 százalékát küldik Magyarországra. De ezenfelül 20 százalékot közvetítőknél adnak el Budapestre és más magyar városokba, úgy hogy termelésük fele jut Magyarországra.

Liebig oda nyilatkozik, hogy ha Ausztria csak a legtöbb kedvezményt kapná, még akkor is versenyeznie kellene a magyar piacokon az angol, francia és némettel. Ez esetben az osztrák gyáraknak abban kellene bizniok, hogy a külföld nem hitelez úgy, mint az osztrák gyárosok és nem is ismeri a divatot, de összeköttetései sincsenek meg úgy, mint az osztrák gyárosoknak. A baj csak az, — mondja Liebig — hogy vámkülönítés esetén a magyar gazda jövedelmei megcsorbulván, nem lesz vásárlóképes és nem annyira hitelképes. De nem az a kérdés, — mondja Liebig — hogy birunk-e versenyezni a külfölddel. Nekünk — ugymond — meg kell tartanunk a magyar piacot, mert a belpiac támpontja a külföldi exportnak, ahová olcsóbban adjuk áruinkat, mint a belpiacon. A posztó kivitelben a németek már is versenyeznek Magyarországon az osztrák gyárosokkal s ha a nagy osztrák posztógyárak fenn is tudnák magukat tartani, a kicsinyek elpusztulnának.

A magyar piac elveszését pótolni más piacokkal csak részben lehetne. Romániában ott a német és angol verseny. A szerb és bolgár fogyasztás fokozható ugyan, de kevésbé. Legfőkébb Angolországba lehetne olcsó posztót szállítani, mert arra Angolország gyárjai nincsenek berendezve.

Az osztrák posztógyárosok mégis a magyar fogyasztó piacot nem nélkülözhetik és mindent el is fognak követni, hogy azt el is fognak követni, hogy azt el ne veszítsék.

Hogy Magyarország vámkülönítés ese-

tén számot tevő posztószöveti iparra tudna szert tenni, az előre nem látható, de nem valószínű. A posztógyártáshoz nevelt munkások kellenek és azokhoz nem könnyű jutni.

Igy nyilatkozik Liebig, de úgy lászik, hogy nem jól itéli meg a helyzetet, mert Angolország nyomban állítana posztógyárakat és iskolázott erőket is hozna magával.

Debreceni író műve. Dr. Rác Lajos keresk- és iparkamarai fogalmazó hasznos és fölötte becses munkára hirtet előfizetést. Rác Lajos „a kartelek és szabályozások” címen nagyobb közgazdasági tanulmányt írt, amelyet most akar közrebocsájtani. Tudva azt, hogy a szerző már évek óta foglalkozik a közgazdaság ezen ágával s egy tanulmányában már tanujelét adta ismeretei alaposágának, az érdekelt körök, — s a nagyközönség azon része is, amely ezekkel a kérdésekkel foglalkozni szeret, — a munka megszerzésével és átolvasásával nem fognak haszontalan munkát végezni. — A könyv pünkösdtől táján, diszes, nagy alakban, 7—8 ivnyi terjedelemben jelenik meg s előfizetési ára: 4 korona. Az előfizetési pénzek szerző címére (Debrecen, Iparkamara) küldendők.

A cikória, mint a szeszgyártás nyersanyaga. A gazdaközönség körében kevesen ismerik a cikóriát, s akik ismerik is, csak azt tudják róla, hogy az pótkávé gyártás céljából termeltetik. Az újabb vizsgálatok kiderítették azonban, hogy a cikória egyéb célokra is felhasználható; nevezetesen szeszt lehet belőle főzni épúgy, mint a burgonyából. E vizsgálatok eredménye mindenesetre nagy horderevvel bír, mert kilátásba helyezi azt, hogy a cikóriatermesztés iránti hanyatló hangulat ismét fel fog ébredni. Köztudomású ugyanis, hogy mint a legtöbb növény-ujdonsággal, úgy a cikóriával is úgy állunk, hogy termelésének nagyobb mértékben felkarolása az értékesítési ár apadását s ezzel a cikóriát termelő gazdák károcodását idézte elő. Midőn ugyanis a Frank és fiai cég felállította Magyarországon a cikóriát feldolgozó pótkávégyárát, díszre méltó elhatározással arra törekedett, hogy a gyártás nyersanyagát magyar termelőktől szereztesse be. Törekvése nem marad meddő, ami egészen természetes is, mert hiszen métermázsánként 4 koronás bevásárlási ár mellett nagyon is érdemes volt a cikória termelését megkezdeni. A termelők száma azonban folytonosan szaporodván, önként érthető, hogy akkor, a midőn a gyár szükségletének határát elérte, lejjebb szállította ujonnan jelentkező termelőinél a bevásárlási árat. Ez a körülmény — habár a szállítás teljesen méltányos áránál állapodott meg — viszont sok gazdát elcsüggesztett s arra indított, hogy a cikória további termesztésével felhagyjon. Ezen elhatározás, mely mellékesen megjegyezve, nem egészen indokolt, hatását éreztette a többi növény termelésénél is, amennyiben köztudomású, hogy a cikóriával közvetve is tetemes hasznot ért el a gazda az által, hogy mint kapálásra szoruló s mélyen gyökerező növény a talajt fizikailag jelentékenyen javította s az utána következő növények termelésére alkalmasabbá tette. Ha már most a cikória nemesak pótkávé gyárakban, hanem szeszfőzésekben is alkalmazást nyerhet, úgy remélhető, hogy annak termelése ismét szélesebb arányokat fog ölteni, ami annál is kívánatosabb, mert kísérletek szerint különösen a felvidéken 100—120 q, sőt műtrágyák alkalmazásával 150—160 q. gyökér is nyer-

hető k. holdanként s ha figyelembe vesszük, hogy egy kat. hold cikóriából átlag 16 h. liter szesz, egy kat. hold burgonyából pedig átlag 7.30 h. liter abszolút szesz állítható elő, úgy beláthatjuk, miszerint a cikóriával, még a nagyobb művelési költség mellett is olcsóbb szeszt produkálhatunk, mint a burgonyával. A vizsgálatok most az irányban folynak, hogy feltakarmányozható-e a cikóriamoslók? Ha e kérdés is kedvező megoldást nyer, úgy bizonyára nagyobb jelentőséget fog nyerni ezen egyébként meglehetősen elhanyagolt növényünk.

A halértékesítés szervezése. Mint értesülünk a földmivelésügyi miniszter tárgyalásokat folytat a fővárosi és egyes nagyobb vidéki városok piacainak élhalakkal való ellátása iránt. Olyan berendezések létesítéséről van szó, ahol a szépen szaporodó tógazdaságok termése raktározható a végből, hogy onnan a piacok szükségletét kielégíteni lehessen. A földmivelésügyi miniszter ezen ezidőszereint teljesen hiányzó intézménnyel egy a termelők mint, a fogyasztók érdekeit kívánja szolgálani. Amazokét anynyiban, hogy a termelt áru nagyban való értékesítését könnyíti, az utóbbiakét pedig azzal, hogy elejét veszi a készlethiányból eredő bizonytalan, legtöbbször túl magas halárak keletkezésének.

Az állami üzemek versenye. Az állami üzemek versenye ahelyett, hogy tekintetbe véve a magániparnak amúgy is nehéz helyzetét, enyhülne, ellenkezőleg egyre ördöklőbbé válik, folyton újabb és újabb iparágakban és cikkekben lép fel. A magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége — mint a Szövetség ma megjelent havi közleményeiből kitűnik — újabb ismét kénytelen volt az államnak ezen saját adózó polgáraival szemben támasztott verseny ellenében szót emelni. A Szövetség újabb állásfoglalására az acélrugó gyárosok veszélyeztetett érdekében volt szükség. Ezek ugyanis gyáraikat majdnem kizárólag állami, illetőleg államvasuti szükségletek fedezésére alapították és most létfeltételeiben támadtatnak meg, mint-hogy az államvasutak ezentúl saját műhelyekben szándékozzák egész acélrugó szükségletüket előállítani. A Szövetség következetesen az állami versennyel szemben eddig minden előfordult esetben elfoglalt álláspontjához a kereskedelmi miniszterhez intézett beadványában alaposan kifejti, hogy a magánipar súlyos megkárosítása mellett milyen kevésbé gazdaságos ez az eljárás magukra az állami üzemekre is. Kívánatos, hogy a beadványnak meg legyen a célbavett sikere.

A budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Április 28. A sertésüzlet irányzata tartott.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű. Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 130—131 fillérig. Öreg közép (páronként 300—400 kgr-ig terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 139—141 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 139—141 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 139—141 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 140—141 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 138—139 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 138—139

Sertésleltékszám: 1905. április 26. napján volt készlet 26208 darab. — 1905. április 26. napjára felhajtott 503 drb. 1905. április 26. napján elszállított 292 darab. 1905. április 28. napján maradt készletben 26.419 darab. — A hízott sertésüzlet irányzata változatlan.

Hirdetések

jutányos áron felvételnek
elap kiadóhivatalában.

Az általánosan elismert kítő

Mohai Ágnes

természetes gazdag szénsavtartalmu ásványvíz, amely összetételénél fogva a forgalomban levő külföldi vizekkel szemben az első helyen áll, úgy azokat minden tekintetben felülmulja.

Főraktára:

Máyer Jenőnél

1 literes üveg 19 kr.

1/2 " " 13 "

mélyen leszállított áron kapható.

Öreg ember nem vén ember

akkor, ha a leghíresebb tanárok által kipróbált amerikai tablettákat használja, mi az elgyöngült férfit visszaadja. — Csakis elgyöngült férfierő (impotencia) elleni szer.

Törvényesen védve. — ÁRA 6 KORONA.
Szállítás discretio mellett postán naponta.

RADITZ J. gyógyszerháza Budapest,
a „Fehér Kereszt”-hez Fővámter 6.
(a központi vásárcsarnokkal szemben.)

Főraktára Budapesten: Török J. gyógytára Király-utca 12., Nádor-gyógytér Váci-körút 17.

Megérkeztek !!

a tavaszi idényre a legújabb
Női divatszövetek,
Gyapjú és borduros De-
lalnek 30 krtól feljebb,
Bluse selymek,
Divatos ruhadíszek, Csip-
kék, szalagok és belés-
áruk

Szabó Lajos Fiai cégnél

Debrecen, Rózsater.

Allandó Nagy Maradékvásár

finom fekete és színes
Divatszövetekből, Bluzszövetekből,
Delln, Zefir, Batiszt és Cretonokból
rendkívül olcsó árak mellett

Bosznay J. és Társa

— divatruházában —
Debrecen, Kossuth-u. 5.

Szliács-Acélfürdő

(Felsőmagyarországon.)

Az egyedül ismert, szénsavdus vasforrás. Legtöbb vasat tartalmazó ivóforrás belső használatra.

Szezon: május 15-től szeptember 30 ig.

Felülmulhatatlan vérszegénység, sápkór, női bajok, hátgerinc- és idegbajok, bémulás ellen, átszenvedett betegség és erős munkáság után.

Dr. Rhorer Aladár hiv. fürdőorvos és Dr. Stern J.

Utazás Bécsből 9 óra, északról Oderbergen át onnan 5 óra, Szliácsról falragaszok minden nagyobb vasuti állomáson vannak kifüggesztve. Kimerítő fölvilágosítást és propektust utazás lakás árkedvezményről az első és utolsó szezonban stb. ad

Fürdőigazgatóság, Szliács. (Zólyomgye.)

Elsőrendű gyár

finom svájci himzések eladására

keres hölgyeket, kik nagy ismeretséggel bírnak és himzések, betétek, blusok, zsebkendők stb. minta szerinti eladásával foglalkoznának, magas jutalék mellett. Az árak osztrák értékűek. Az áru bér- és vámmentes. Magyar levelezés. — Jelentkezhetni: „Za G. 732” jelige alatt Mosse Rudolf hirdetési irodájában Szt-Gallen, Schweiz.

Köszvény és csúsz ellen

legsikeresebb az egész világon ismert és kedvelt

KRIEGNER-féle

REPARATOR.

Egy nagy üveg 2 korona, kis üveg 1 korona.

Főraktár:

Kriegner György „Korona”-gyógyszertára

Budapest, VIII., Kálvin-tér.

Detsinyi Frigyes-féle

Törv. védve. Carbogen. Törv. védve.

Tökéletes szénsavfürdők házi készítéséhez.

Tanárok és orvosok által elismerve.

Ügyeljünk a „Carbogen” névre.

Igen kellemes pezsgő-fürdő: frissít, lidít, erősít.

Vérkeringészavarok, szívbántalmak, vérszegénység, idegbántalmak, légzőszervi bántalmak, női betegségek, valamint rheumatikus eseteiben kiváló hatásuk.

Legegyszerűbb elkészítési mód! — Használati utasítás minden fürdőadaghoz mellékelve.

Egy fürdő K 1.80;
10 fürdő K 16.

Mihalovits Jenő gyógyszerházában,
Debrecen.

A legfinomabb Calcium-Carbid

legalább 100 kilogramm vételnél
100 kilónként 28 korona.

50 kilós ládákban, vagy 100 kilós csomagolásban akármely állomásra szállítva, Magyarország fűtővonalain.

A számla-összeg előleges beküldése, vagy utánvét mellett kapható:

Società anonima per l'utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia Triest.

Megbízható cégek

Békés Lajos uri divat, kalap és fehérnemű üzlet. Piac-utca 44. szám.

Sirkövek legolcsóbban kaphatók a **Debreceni kőipar vállalatnál** Piac-utca 56.

Killer Ede egyedüli gőzerőre berendezett butorgyár, Debrecen.

Fényképezési cikkek gyári árbán a **Schwartz-féle** pipaüzletben kaphatók.

Gőzmosóda Széchenyi-u. 42. Telefon 323.

Lebovits Zsigmond Kossuth-utca 6. ajánlja a legszebb és legdivatosabb cipőt, merék után!

Arany-, ezüst-ékszerek készítésére legmegbízhatóbb **Szöke Dániel** ékszerész, Csapó-utca 28. sz.

Komáromi M. műhangszerkészítő és kereskedő Debrecen, József kir. herceg-u. 2.

Igazi urinó

arcának, keblének, kezeinek alapos ápolására sohasem használjon mást, mint a világhírű 1885. óta tör. védett **KRIEGNER-féle**

Crème de Margueriett.

Ezen készítményt kiváló tulajdonságai miatt számosan utánozzák, ez okból óva intem a nagyérdemű közönséget a silány utánzatoktól.

Kérjen mindig határozottan **KRIEGNER-félét.**

A Crème de Marguerite előnye, hogy mindennemű fém- és festő-anyag mentes, tehát teljesen ártalmatlan. Így éveken át használva sem támadja meg egészségét. Ártalmatlanságát hatósági bizonyítvány igazolja.

Eredeti nagy tégely 4 kor. — Próbategely 1 kor.

Kriegner György gyógyszer-tára a Magyar Koronához Bpest, 8., Kálvin-tér.
Diszkrét postai szétküldés naponta.

Serravallo

Kina-bora vassal.

Erősítőszert gyöngéledők, vérszegények és lábadozók részére. Étvágygerjesztő, idegerősítő szer.

Kiválóan jó ízű.

Több mint 3500 orvosi elismerő nyilatkozat.

Kapható: J. Serravallo-nál

Triest-Barcola.

A gyógytárakban pedig 1/2 lit. ü. 2 K. 60 fill.-ért
1 „ 4 80 „

Benzinmotorok, gőzcséplőkészletek, aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

a magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél

Budapest, V., Váci-körut 32.

Arjegyüket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Tökéletes kutszivattyúk,

kerti-fecskendők, uthengerek, ölöpadok, asztalok, minde építkezési vasöntvények, legjobbnak elismert

Borsajtók és szőlőzúzó

minden közvetítés kizárásával, költségmentesen, helyben

első kézből, jutányosan

csakis gyártelepünkön vásárolhatók!

Gőzüzemre berendezett, legjobb munkagépekkel ellátott vas- és rézöntőnk, gépmunkáló-, kazán- és kovács

műhelyeink — egyes osztályaikban s kitűnő szakmunkások által vezetve — a mai előhaladott gépészetnek minden ágát mivelik:

Eszterga-és gyalumunkák 2 m. átmérőig végeztetnek
Gazdasági-és iparigépek szakszerűen olcsón javítottak
Gőzhengerfurások — a gépek leszerelése nélkül

— vidéken is teljesítetnek!!!

Gépalkatrészek — bármely anyagból valók — helyben állítatnak elő. Elég az ócska darabok beküldése, hogy helyettük pontosan munkát új darabok szállítsanak.

A t. gazdaközönség e nemű szükségleteivel nincs kizárólag a fővárosra utalva, itt több figyelemmel, gyorsan és jutányosabban lesz kiszolgálva — s csak érdeke ellen vét, ha a hazai iránti bizalmatlanságból fentiekre meggyőződést szerezni nem kívánna. — Szolgálatkész tisztelettel

Debreceni vasöntőde és Géplakatosság

Péterfia végén, a hadházi utcában. — (Sürgöny és levélcím: Vasöntőde, Debrecen.)